

Danske topindkomster er relativt små og er steget mindre end i andre lande

Andreas Orebo Hansen og Esben Anton Schultz, Kraka

- **Andelen af den samlede indkomst i Danmark, der oppebæres af personer med de 1 pct. højeste indkomster, har i en international sammenligning ligget på et lavt niveau de seneste 30 år. Andelen er steget lidt, men væsentligt mindre end i andre vestlige lande**
- **I Danmark har de personer, der har de 1 pct. højeste indkomster, opnået en lidt højere realindkomstfremgang end den øvrige del af befolkningen siden 1980. Men fordelingen af indkomstfremgangen på tværs af indkomstgrupper er markant mere lige i Danmark end i USA og Storbritannien, men også mere lige end i Norge og Sverige.**
- **I dag tjener de personer, som har de 1 pct. højeste indkomster i Danmark, godt 7 gange så meget som gennemsnittet i den øvrige del af befolkningen, opgjort før personskatter og evt. indkomstoverførsler. Det er nogenlunde det samme som i Sverige, men forskellen er markant lavere end i USA og Storbritannien. Her har den 1 pct. af befolkningen med størst indtjening en indkomst, der er omkring 20 gange højere end gennemsnitsindkomsten i den øvrige del af befolkningen.**

I de senere år har der i en række lande været en debat om, hvorvidt den mest veltjenende del af befolkningen har for stor en andel af de samlede indkomster. Denne debat skal ses i lyset af, at indkomsterne i toppen af indkomstfordelingen er steget væsentligt mere end indkomsterne i den øvrige del af befolkningen i mange vestlige lande over de seneste 30 år.

I denne analyse undersøges, hvordan de danske topindkomster har udviklet sig over de seneste 30 år i forhold til nogle af de lande, Danmark normalt sammenlignes med. Konkret fokuseres på de 1 pct. højeste indkomster.

For at kunne sammenligne udviklingen i topindkomster på tværs af lande, anvendes et indkomstmål, der alene omfatter arbejdsindkomst, kapitalindkomst og boligindkomst, før personskatter og evt. overførselsindkomster. Dette indkomstbegreb påvirkes mere direkte af fænomener som globalisering og teknologiske fremskridt, end tilfældet er for de disponible indkomster. Det afspejler, at de disponible indkomster påvirkes af den omfordeling der sker via overførsler og beskatning. En nærmere beskrivelse af forudsætninger bag beregningerne er præsenteret i boks 1. Det er samtidigt vigtigt at understrege, at det ikke er de samme personer, som er i topindkomstgruppen over tid. Der er en løbende udskiftning blandt dem, der tilhører gruppen med de allerhøjeste indkomster.

Udviklingen i topindkomstandelen

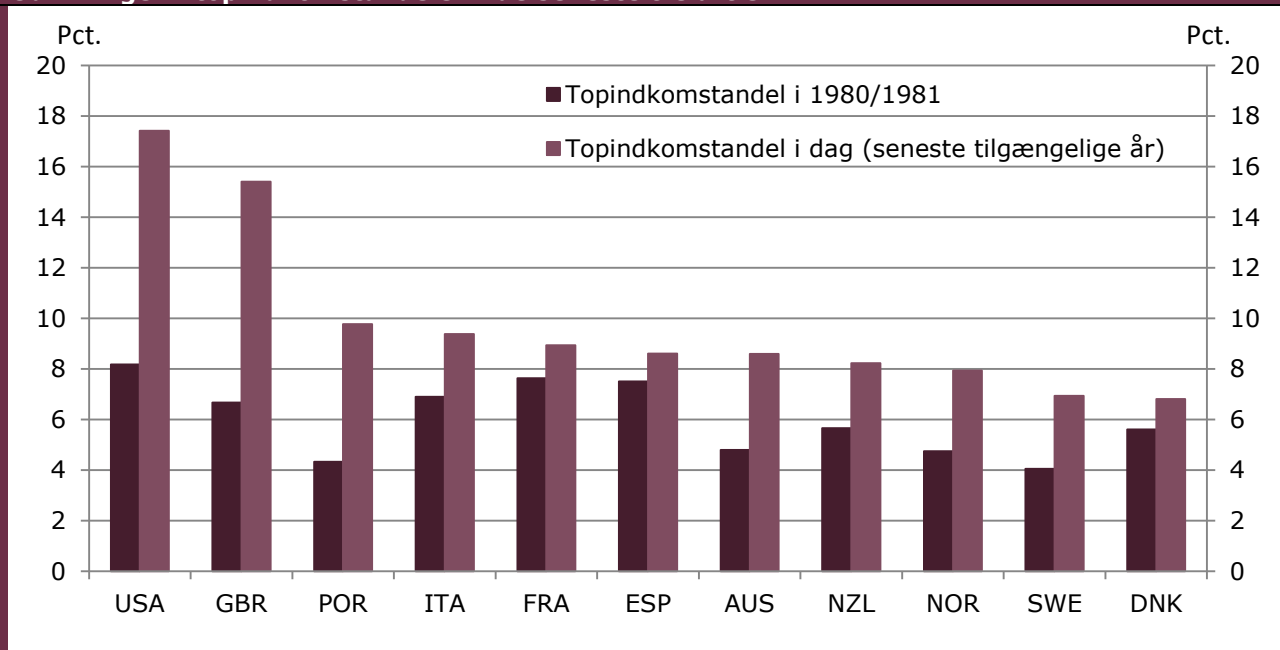
I Danmark har andelen af den samlede indkomst, der oppebæres af personer med de 1 pct. højeste indkomster, vist en svagt stigende tendens siden begyndelsen af 1980'erne. I 1980 tilfaldt knap 6 pct. af de samlede indkomster i Danmark personer med de 1 pct. højeste indkomster, jf. figur 1. I 2009 var dette tal steget til knap 7 pct.

Sammenlignet med andre lande, er dette en beskeden stigning. I USA og Storbritannien er den del af indkomsten, som går til personer med de 1 pct. højeste indkomster mere end fordoblet siden 1980. I USA, hvor udviklingen har været mest markant, er topindkomstandelen således steget fra godt 8 pct. i 1980 til knap 18 pct. i dag. I USA tjener den rigeste procent således knap 1/5 af alle indkomsterne. Det er 2½ gange mere end i Danmark.

Også i flere kontinentaleuropæiske lande er indkomstmassen blevet mere koncentreret i den absolutte top af indkomstfordelingen. Selv i Norge og Sverige er indkomstandelen, som tilfalder personer med de 1 pct. højeste indkomster, vokset mere end i Danmark, dog fra et lidt lavere udgangsniveau end i Danmark.

Det relative lave udgangsniveau og den – i en international sammenligning – lave vækst i topindkomsterne har medført, at den andel af den samlede indkomst, der tilfalder personer med de 1 pct. højeste indkomster, i dag er væsentligt lavere i Danmark end i de andre lande, der er med i opgørelsen.

Figur 1
Udviklingen i topindkomstandelen i de seneste tre årtier

Anm.: Topindkomstandelen angiver andelen af den samlede indkomst, som oppebæres af personer med de 1 pct. højeste indkomster. Beregningerne er foretaget for følgende perioder i hvert land. USA 1980-2010, GBR 1981-2009, POR 1980-2005, ITA 1980-2009, FRA 1980-2006, ESP 1981-2008, AUS 1980-2008, NZL 1980-2009, NOR 1980-2008, SWE 1980-2010 og DNK 1980-2009.

Kilde: Egne beregninger på registerdata og Facundo, Atkinson, Piketty og Saez, The World Top Incomes Database, <http://g-mond.parisschoolofeconomics.eu/topincomes>, 12/4/2012.

Fordeling af realindkomstfremgang

Som et supplement til topindkomstandelen, kan udviklingen i topindkomsterne belyses ved at se på, hvor stor en andel af den samlede realindkomststigning, der er tilfaldet personer med de 1 pct. højeste indkomster. Dette er vist i figur 2.

I Danmark er ca. 6 pct. af den samlede vækst i indkomsterne over de seneste 30 år tilfaldet personer med de 1 pct. højeste indkomster.

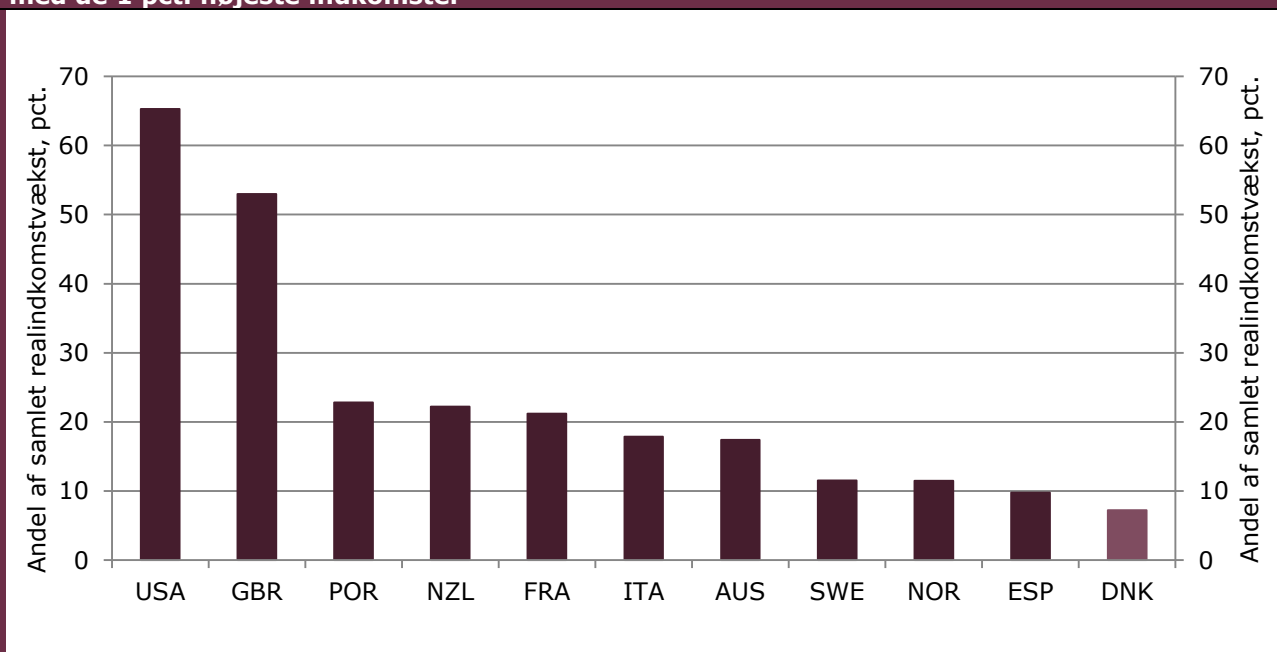
Det står i skarp kontrast til udviklingen i særligt USA og Storbritannien, hvor gruppen af personer med de 1 pct. højeste indkomster har opnået hhv. 65 pct. og 53 pct. af landets samlede stigning i realindkomsten siden 1980. Det forklarer den voldsomme stigning i topindkomsternes andel af den samlede indkomst i netop disse to lande.

Men også i flere kontinentaleuropæiske og nordiske lande har der været en tendens til, at en større andel af den samlede indkomstfremgang er tilfaldet personer med de højeste indkomster. Bl.a. er mere end 10 pct. af den samlede realindkomstfremgang i Sverige de seneste 30 år tilfaldet de 1 pct. af den svenske befolkning, der tjener mest.

Væksten i indkomsterne siden 1980 har således været mere ligeligt fordelt på tværs af indkomstfordelingen end i mange andre vestlige lande.

Figur 2

Andelen af den samlede realindkomstvækst de seneste tre årtier, der er tilfaldet personer med de 1 pct. højeste indkomster

Anm.: Beregningerne af realindkomstvæksten er foretaget for samme periode i hvert land og baseret på det samme indkomstmål som i figur 1.

Kilde: Egne beregninger på registerdata og Facundo, Atkinson, Piketty og Saez, The World Top Incomes Database, <http://g-mond.parisschoolofeconomics.eu/topincomes>, 12/4/2012.

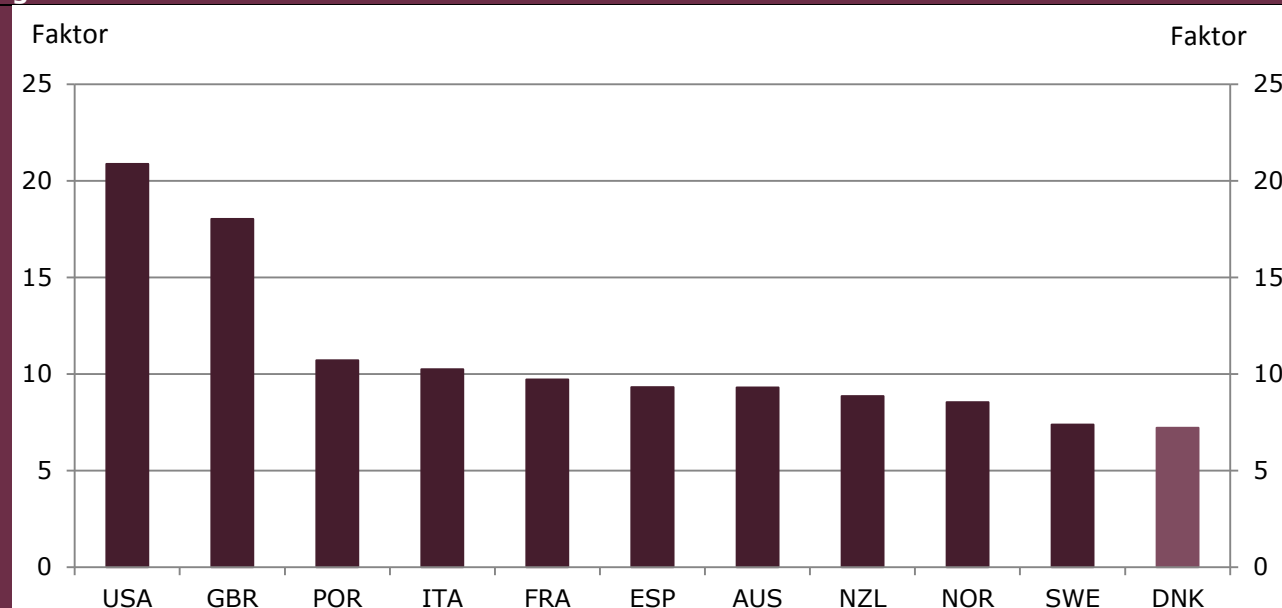
Indkomstforskel mellem de 1 pct., der tjener mest, og den øvrige befolkning

Et andet mål for indkomstforskellen mellem personer i toppen af indkomstfordelingen og den øvrige del af befolkningen, er forholdet mellem gennemsnitsindkomsten i disse to grupper. Dette er vist i figur 3.

I Danmark tjener de 1 pct. mest veltjenende personer godt 7 gange så meget, som den øvrige del af befolkningen. Det er nogenlunde det samme som i Sverige, men væsentligt mindre end i flere andre lande, i særdeleshed USA og Storbritannien. I de kontinentaleuropæiske lande er indkomstforskellen mellem grupper af personer, der har de 1 pct. højeste indkomster, og den øvrige del af befolkningen, på omkring faktor 10, og i USA og Storbritannien tjener de 1 pct., der tjener mest, omkring 20 gange så meget, som den øvrige befolkning.

Selvom de 1 pct. mest veltjenende har en væsentlig højere gennemsnitsindkomst end den øvrige del af befolkningen i Danmark, så er Danmark – sammen med Sverige – det land, hvor indkomstforskellen mellem dem, der tjener mest, og den øvrige del af befolkningen er mindst.

Figur 3
Hvor meget tjener personer med de 1 pct. højeste indkomster i forhold til resten af befolkningen?

Anm.: Beregningerne af indkomstforskellen mellem de 1 pct., der tjener mest, og den øvrige del af befolkningen, er foretaget for samme periode i hvert land og baseret på det samme indkomstmål som i figur 1.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata og Facundo, Atkinson, Piketty og Saez, The World Top Incomes Database, <http://g-mond.parisshoolofeconomics.eu/topincomes>, 12/4/2012.

Boks 1. Indkomstmål og datagrundlag

Beregningerne af udviklingen i topindkomsterne er i alle lande baseret på et indkomstmål, der omfatter lønindkomst, virksomhedsindkomst, kapitalindkomst (ekskl. kapitalgevinster) og boligindkomst, før personskatter og evt. overførselsindkomster. I praksis kan der være mindre forskelle i indkomstdefinitionen på tværs af lande.

De internationale data stammer fra The World Top Incomes Database, som indeholder oplysninger om topindkomster for en række lande over en årrække.

De danske data i analysen bygger på Danmarks Statistiks registerdata og er foretaget for personer i alderen 18 til 64 år. Indkomstmålet omfatter lønindkomst (ekskl. pensionsbidrag), overskud af egen virksomhed, kapitalindkomst og den økonomiske lejeværdi af egen bolig, før skatter og overførsler.

Det anvendte indkomstmål tager dermed ikke højde for virkningerne på indkomstfordelingen af direkte og indirekte skatter såvel som offentlige overførselsindkomster. Det tenderer formentligt mod at overvurdere topindkomsterne relativt til indkomsterne i den øvrige del af indkomstfordelingen, især i et land som Danmark, hvor der sker en relativ høj grad af indkomstomfordeling fra højindkomstgrupper til lavindkomstgrupper via beskatning og overførsler.

Kontakt:

Forskningschef

Esben Anton Schultz

ess@kraka.org

+45 2681 5779